IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 23 Issue 01 AVGUST 2026

IQTISODIYOT VA MOLIYA ORGANLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI TASHKIL ETISH VA YURITISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH

Rahimboyev Sodiqjon Bekpo'lat o'g'li
O'zbekiston Respublikasi
Bank-moliya akademiyasi magistranti
rahimboyevsodiq@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.22184766

Annotatsiya. Mazkur maqolada iqtisodiyot va moliya organlarida buxgalteriya hisobi hamda moliyaviy hisobotni tashkil etish va yuritish tartibini takomillashtirishning tashkiliy, uslubiy va raqamli yo'nalishlari tadqiq etiladi. Davlat moliyasini boshqarishda hisob ma'lumotlarining to'liqligi, o'z vaqtida shakllanishi, tekshiriluvchanligi va boshqaruv qarorlari uchun foydaliligi alohida ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda O'zbekistonda 2025–2026-yillarda moliyaviy hisob tizimini xalqaro talab va standartlarga yaqinlashtirish, milliy standartlarni yangilash, hisobot ochiqligini kengaytirish va g'aznachilik jarayonlarini raqamlashtirish bo'yicha amalga oshirilgan islohotlar tahlil qilinadi. Shuningdek, hisob siyosatini standartlashtirish, ma'lumotlarni birlamchi hujjatdan konsolidatsiyalangan hisobotgacha yagona raqamli zanjirda yuritish, ichki nazoratni riskka yo'naltirish, avtomatik mantiqiy nazoratlar va professional kompetensiyalarni rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqiladi.
Kalit so'zlar: buxgalteriya hisobi, moliyaviy hisobot, davlat moliyasi, iqtisodiyot va moliya organlari, g'aznachilik, raqamlashtirish, ichki nazorat, hisob siyosati, shaffoflik, xalqaro standartlar.

ABSTRACT. This article examines organizational, methodological and digital approaches to improving accounting and financial reporting in economic and finance authorities. Particular attention is paid to completeness, timeliness, verifiability and decision-usefulness of public financial information. The study reviews Uzbekistan's 2025–2026 reforms aimed at aligning financial accounting with international requirements, renewing national standards, expanding fiscal transparency and digitalizing treasury processes. The paper proposes a unified digital data chain from primary documents to consolidated reporting, standardized accounting policies, risk-based internal control, automated validation and continuous professional development.
Keywords: accounting, financial reporting, public finance, treasury, digitalization, internal control, accounting policy, transparency, international standards.

KIRISH

Davlat moliyasini samarali boshqarish sifatli buxgalteriya hisobi va ishonchli hisobot tizimisiz mumkin emas. Iqtisodiyot va moliya organlarida shakllanadigan ma'lumotlar budjet rejalashtirish, g'aznachilik ijrosi, aktiv va majburiyatlarni boshqarish, xarajatlar ustidan nazorat hamda jamoatchilikka hisobdorlik uchun axborot bazasini yaratadi. Shu sababli hisobni takomillashtirish faqat texnik buxgalteriya masalasi emas, balki davlat boshqaruvi sifati bilan bevosita bog'liq institutsional vazifadir.

O'zbekiston iqtisodiyotida davlat moliyaviy oqimlarining ko'lami ortib borayotgani hisob tizimiga qo'yiladigan talablarni kuchaytirmoqda. Milliy statistika ma'lumotlariga ko'ra, davlat boshqaruvi organlarining yakuniy iste'mol xarajatlari joriy narxlarda 2021-yildagi 131 066,5 mlrd so'mdan 2025-yilda 294 236,0 mlrd so'mga yetgan. Bunday o'sish sharoitida har bir xo'jalik operatsiyasining to'g'ri tasniflanishi, tegishli davrda tan olinishi va hisobotda izchil aks ettirilishi davlat resurslari ustidan nazoratning asosiy shartiga aylanadi.

2025-yil yakunlari bo‘yicha Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi G‘aznachilik xizmati 8 mingdan ziyod budjet tashkilotiga xizmat ko‘rsatgan va budjet tizimi bo‘yicha umumiy qiymati 1 079,7 trln so‘mlik 21,8 milliondan ortiq to‘lov hujjatlari ijrosini ta’minlagan. Ushbu ko‘rsatkichlar hisob va nazorat jarayonlarida qo‘lda bajariladigan amallar ulushini kamaytirish, tizimlararo integratsiya va avtomatik tekshiruvlarni kengaytirish zarurligini ko‘rsatadi.

Tadqiqotning maqsadi — iqtisodiyot va moliya organlarida buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etishning amaldagi yondashuvlarini tizimlashtirish hamda ishonchlilik, tezkorlik, shaffoflik va boshqaruv uchun foydalilikni oshiruvchi takomillashtirish mexanizmini taklif etishdir. Tadqiqot vazifalari normativ va ilmiy manbalarni tahlil qilish, hisob jarayonidagi asosiy muammolarni aniqlash, xalqaro tajribadagi davlat sektori hisobi islohotlarining natijalarini umumlashtirish, raqamli hisob arxitekturasini taklif qilish va natijalarni baholash indikatorlarini ishlab chiqishni qamrab oladi.

Tadqiqotda tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, institutsional yondashuv, statistik guruhlash va jarayonlarni modellashtirish usullaridan foydalanildi. Statistik ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi hamda Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy ochiq ma’lumotlariga tayangan holda olindi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat sektorida buxgalteriya hisobi islohotlari bo‘yicha ilmiy adabiyotlarda hisob ma’lumotlarining sifati, hisoblash usuli, standartlashtirish, axborot texnologiyalari va inson kapitali bir-biri bilan bog‘liq omillar sifatida ko‘riladi. Cuadrado-Ballesteros va Bisogno 33 ta OECD mamlakati misolida hisoblash usuliga asoslangan hisob va IPSASga yo‘naltirilgan islohotlar boshqaruv sifati, hisobdorlik va davlat samaradorligi bilan ijobiy bog‘liqligini ko‘rsatgan. Bu natija davlat sektoridagi hisob islohoti faqat hisobot shaklini o‘zgartirish emas, balki boshqaruv institutlarini mustahkamlash vositasi ekanini anglatadi.

Amelia, Haliah va Kusumawati (2024) hisoblash usuliga asoslangan davlat hisobi moliyaviy hisobotlarning shaffofligi, hisobdorligi va aniqligini oshirish imkonini berishini, biroq xodimlarning yetarli tushunchaga ega emasligi hamda axborot texnologiyalari infratuzilmasidagi cheklovlar natijani pasaytirishini qayd etadi. Oad (2023) ham davlat sektorida hisoblash usuliga o‘tish aniqroq hisobot, yaxshiroq rejalashtirish va resurslarni boshqarishga yordam berishini, muvaffaqiyat uchun esa tayyorgarlik, manfaatdor tomonlar ishtiroki, malaka oshirish va IT modernizatsiyasi zarurligini ta’kidlaydi.

Cuadrado-Ballesteros, Santis va Bisogno (2021) elektron hukumat bilan davlat sektori hisob tizimlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganib, texnologiyaning o‘zi yetarli emasligini, axborot sifati, yaxlitligi, xalqaro taqqoslanuvchanligi va ijtimoiy-institutsional omillar birgalikda ko‘rilishi lozimligini asoslaydi. Ushbu xulosa O‘zbekiston sharoitida hisobni raqamlashtirishda “dastur sotib olish” yondashuvidan ko‘ra, ma’lumotlar modeli, klassifikatorlar, nazorat qoidalari va javobgarlikni yagona tizimda loyihalash zarurligini ko‘rsatadi.

Surepno (2015) davlat sektorida hisoblash usulini muvaffaqiyatli joriy etishning to‘rtta tayanchini — rahbariyat majburiyati, normativ bazani rivojlantirish, axborot tizimlarini rivojlantirish va inson resurslarini rivojlantirishni ajratadi. Kober, Lee va Ng (2010) esa Avstraliya davlat sektorida GAAP asosidagi hisoblash usuli ma’lumotlari ko‘plab qarorlar uchun boshqa tizimlarga nisbatan foydaliroq va tushunarli deb qabul qilinganini aniqlagan.

So‘nggi tadqiqotlar raqamli hisob tizimlari va ma’lumotlar tahlili hisobot sifatini oshirish salohiyatiga ega ekanini ko‘rsatmoqda. Salehoddin (2025) raqamli hisob tizimlari, katta ma’lumotlar tahlili va etik xabardorlikning professional skeptitsizm, forensik amaliyot va jamoat qiymati orqali davlat sektori hisobot sifatiga ijobiy ta’sirini qayd etadi. Shunday qilib, ilmiy adabiyotlar hisob metodologiyasi, texnologiya, nazorat va xodimlar malakasini kompleks takomillashtirish zarurligini tasdiqlaydi.

ASOSIY VA NAZARIY QISM

Iqtisodiyot va moliya organlarida hisob tizimining funksional modeli

Iqtisodiyot va moliya organlaridagi buxgalteriya hisobi tizimini uch o‘zaro bog‘liq darajada ko‘rish maqsadga muvofiq: birlamchi operatsiyalarni qayd etish darajasi, hisob registrlari va nazorat darajasi hamda moliyaviy va boshqaruv hisobotlarini shakllantirish darajasi. Birinchi darajada operatsiyaning iqtisodiy mazmuni, sanasi, summasi, kontragent, moliyalashtirish manbasi va tasnif kodi to‘g‘ri aniqlanishi kerak. Ikkinchi darajada ma’lumotlar schyotlar va registrlarga avtomatik bog‘lanib, arifmetik, mantiqiy va huquqiy nazoratdan o‘tadi. Uchinchi darajada esa bir xil ma’lumotlar bazasidan moliyaviy, budjet, boshqaruv va ochiq ma’lumotlar hisobotlari hosil qilinadi.

Takomillashtirilgan modelning asosiy tamoyili “bir marta kiritish — ko‘p maqsadda foydalanish” bo‘lishi kerak. Hozirgi raqamli davlat boshqaruvida bir xil ko‘rsatkichni turli shakllarga qayta-qayta qo‘lda kiritish xatolar, tafovutlar va vaqt yo‘qotishiga sabab bo‘ladi. Yagona ma’lumotlar modeli esa birlamchi hujjatdagi rekvizitlarni g‘aznachilik operatsiyasi, buxgalteriya yozuvi, analitik hisob va yakuniy hisobot bilan avtomatik bog‘lash imkonini beradi.

Hisob siyosati ham mazkur tizimning markaziy elementi hisoblanadi. U aktiv va majburiyatlarni tan olish, baholash, amortizatsiya, inventarizatsiya, hisob baholari, xatolarni tuzatish, davrlararo chegaralash va hisobot tuzish bo‘yicha yagona qoidalarni belgilashi lozim. 2026-yilda tasdiqlangan yangi MHMSning hisob siyosati va hisob baholariga alohida e’tibor qaratishi O‘zbekistonda moliyaviy axborotning izchilligi va taqqoslanuvchanligini oshirishga qaratilgan yondashuv kuchayayotganini ko‘rsatadi.

Hisob ma’lumotlari sifatini baholash

Hisobot sifatini faqat “xatosiz topshirildi” mezoni bilan o‘lchash yetarli emas. Sifat kamida besh mezon orqali baholanishi kerak: to‘liqlik, aniqlik, o‘z vaqtida taqdim etish, taqqoslanuvchanlik va tekshiriluvchanlik. Ushbu mezonlarni umumlashtiruvchi shartli indeks quyidagicha ifodalanishi mumkin:

$$HQI = 0{,}25A + 0{,}20T + 0{,}20O + 0{,}15Q + 0{,}20V$$

bu yerda HQI — hisobot sifati indeksi; A — aniqlik; T — to‘liqlik; O — o‘z vaqtida taqdim etish; Q — taqqoslanuvchanlik; V — tekshiriluvchanlik. Vaznlar amaliyotda ekspert bahosi yoki empirik tahlil orqali aniqlashtirilishi mumkin. Indeksning maqsadi hisobot sifatini muntazam monitoring qilish va qaysi bo‘g‘inda yaxshilash zarurligini aniqlashdir.

Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etishdagi asosiy muammolar

Birinchi muammo — normativ talablar, hisob metodologiyasi va axborot tizimlari o‘rtasidagi sinxronlikdir. Normativ hujjat yangilanganda tegishli schyotlar, klassifikatorlar, nazorat algoritmlari va hisobot shakllari ham bir vaqtda yangilanishi kerak. Aks holda yangi talabni eski dasturiy mantiq asosida bajarish qo‘lda tuzatishlar sonini oshiradi. Shu sababli normativ o‘zgarishlar uchun “regulyator–metodolog–IT operator–foydalanuvchi” zanjiri bo‘yicha majburiy o‘zgarishlarni boshqarish protokoli zarur.

Ikkinchi muammo — ma’lumotlarning fragmentatsiyasi. Budjet rejalashtirish, g‘aznachilik, ish haqi, aktivlar, xaridlar, shartnomalar va moliyaviy hisobot bo‘yicha ma’lumotlar turli tizimlarda shakllansa, identifikatorlar va klassifikatorlarning mos kelmasligi konsolidatsiya vaqtida tafovutlarni yuzaga keltiradi. Buni bartaraf etish uchun yagona tashkilot identifikatori, shartnoma identifikatori, to‘lov identifikatori va aktiv identifikatoridan foydalanish zarur.

Uchinchi muammo — ichki nazoratning ko‘p hollarda operatsiyadan keyin amalga oshirilishidir. Zamonaviy tizimda nazoratning katta qismi operatsiya bajarilishidan oldin yoki bajarilish vaqtida avtomatik ishlashi kerak. Masalan, budjet limiti, xarajat tasnifi, kontragent rekviziti, shartnoma summasi, takroriy to‘lov ehtimoli, majburiyatning ro‘yxatdan o‘tganligi va hujjatlar to‘liqligi bo‘yicha nazoratlar real vaqtga yaqin rejimda bajarilishi mumkin.

To‘rtinchi muammo — professional kompetensiyalar tafovuti. Hisobchi endilikda faqat provodka tuzuvchi mutaxassis emas; u standartlarni talqin qila olishi, ma’lumotlar sifati va nazorat mantig‘ini tushunishi, axborot tizimlari bilan ishlashi va boshqaruv uchun analitik axborot tayyorlay olishi kerak. Shu bois malaka oshirish dasturlari normativ hujjatlarni o‘qitish bilan cheklanmasdan, amaliy keyslar, raqamli ko‘nikmalar, ma’lumotlar tahlili va kasbiy etika modullarini qamrab olishi lozim.

Mazkur muammolar bir-biridan ajratilgan holda emas, yagona transformatsiya dasturi doirasida hal etilishi kerak. Aks holda faqat dasturiy ta’minotni yangilash yoki faqat normativ hujjatlarni ko‘paytirish kutilgan natijani bermaydi.

Taklif etilayotgan raqamli hisob arxitekturasi birlamchi elektron hujjat, g‘aznachilik nazorati, buxgalteriya yozuvi, analitik registr, konsolidatsiya va hisobotni yagona ma’lumotlar oqimida birlashtirishi kerak. Har bir operatsiyaga noyob identifikator berilishi uning butun hayotiy siklini kuzatish imkonini yaratadi. Bu audit izi (audit trail)ni kuchaytiradi va operatsiyaning kim tomonidan, qachon, qaysi hujjat asosida kiritilgani hamda qanday o‘zgartirilganini ko‘rsatadi.

AMALIY HOLAT VA STATISTIK TAHLIL

Iqtisodiyot va moliya organlarida hisob tizimini takomillashtirish zarurati davlat moliyaviy operatsiyalarining ko‘lami bilan ham asoslanadi. 2025-yilda G‘aznachilik organlari 8 mingdan ziyod budjet tashkilotiga xizmat ko‘rsatib, 21,8 milliondan ortiq to‘lov hujjatlari bo‘yicha 1 079,7 trln so‘mlik kassa ijrosini amalga oshirgan. Bu o‘rtacha bir to‘lov hujjatiga qariyb 49,5 mln so‘m to‘g‘ri kelishini anglatadi. Mazkur hisob faqat operatsiyalar ko‘lamini tasavvur qilish uchun keltirilgan; u to‘lovlar tarkibi yoki risk darajasini ifodalamaydi.

1-jadval

Iqtisodiyot va moliya organlarida hisob va hisobotni takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari

Yo‘nalish	Amaldagi risk	Taklif etilayotgan yechim	Natija indikatori	Kutiladigan ta’sir
Ma’lumotlar integratsiyasi	Takroriy kiritish va tafovut	Yagona identifikator va API integratsiyasi	Qo‘lda qayta kiritishlar soni	Tezkorlik va izchillik
Hisob metodologiyasi	Turlicha talqin	Yagona hisob siyosati va elektron metodik baza	Tuzatish yozuvlari ulushi	Taqqoslanuvchanlik
Ichki nazorat	Kech aniqlanadigan xatolar	Avtomatik va riskka yo‘naltirilgan nazorat	Nazoratda aniqlangan xatolar	Xatolarni oldini olish
Hisobot	Ko‘p qo‘lda konsolidatsiya	Avtomatik konsolidatsiya va validatsiya	Hisobot tayyorlash vaqti	O‘z vaqtida taqdim etish
Kadrlar	Raqamli ko‘nikmalar tafovuti	Uzluksiz sertifikatlash va keys-trening	Malaka testi natijasi	Professional sifat

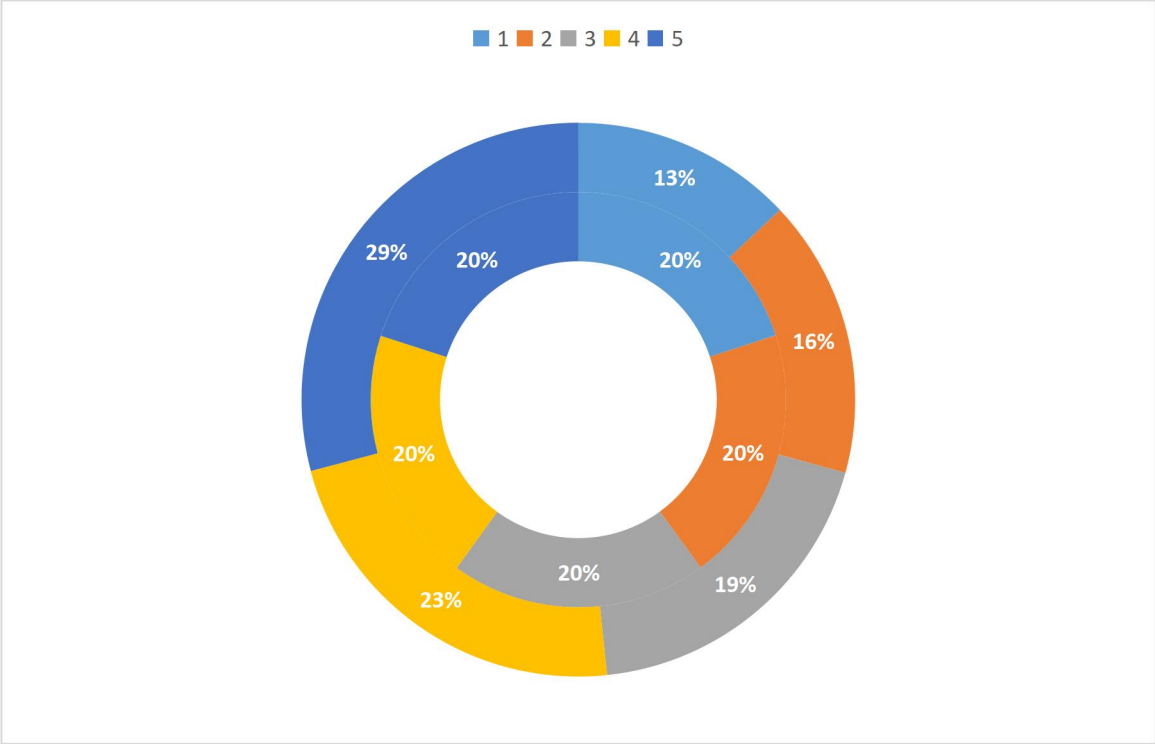
Manba: *muallif tomonidan ilmiy adabiyotlar va O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining 2025–2026-yillardagi rasmiy ma’lumotlari asosida tuzilgan.*

Jadvaldan ko‘rinadiki, takomillashtirishning har bir yo‘nalishi o‘lchanadigan indikator bilan bog‘lanishi lozim. Bu yondashuv islohotni faqat tadbirlar bajarilishi bo‘yicha emas, natija bo‘yicha baholash imkonini beradi. Masalan, yangi axborot tizimi joriy etilgani mustaqil natija emas; qo‘lda kiritishlar kamayishi, xatolar qisqarishi va hisobot tezlashishi uning real samaradorligini ko‘rsatadi.

2025-yilda budjet jarayoni ochiqligi doirasida Iqtisodiyot va moliya vazirligi o‘z tasarrufidagi budjet tashkilotlari kesimida mablag‘lar taqsimoti, kapital qo‘yilmalar, davlat xaridlari va boshqa ma’lumotlarni choraklar bo‘yicha e’lon qilgan. Ochiq ma’lumotlar talabi buxgalteriya tizimiga qo‘shimcha sifat mezonini kiritadi: ichki hisob, rasmiy moliyaviy hisobot va jamoatchilikka e’lon qilinadigan ma’lumotlar o‘zaro mos bo‘lishi kerak.

STATISTIK DINAMIKA VA UNING HISOB TIZIMIGA TA’SIRI

Davlat boshqaruvi organlarining yakuniy iste’mol xarajatlari dinamikasi hisob tizimi qayta ishlaydigan iqtisodiy axborot ko‘lami ortib borayotganini bilvosita ko‘rsatadi. Milliy statistika qo‘mitasining SIAT ma’lumotlarida joriy narxlardagi yillik ko‘rsatkich 2021-yilda 131 066,5 mlrd so‘m, 2022-yilda 164 230,0 mlrd so‘m, 2023-yilda 192 781,7 mlrd so‘m, 2024-yilda 227 184,2 mlrd so‘m va 2025-yilda 294 236,0 mlrd so‘mni tashkil etgan.

1-rasm. O‘zbekistonda davlat boshqaruvi organlarining yakuniy iste’mol xarajatlari, 2021–2025-yillar (mlrd so‘m, joriy narxlarda)

Manba: *O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi SIAT ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.*

Diagramma 2021–2025-yillarda nominal ko‘rsatkichning izchil oshganini ko‘rsatadi. 2025-yil qiymati 2021-yilga nisbatan qariyb 2,24 baravar yuqori. Ushbu o‘sishni real xarajatlar hajmining aynan shuncha ortishi sifatida talqin qilish mumkin emas, chunki ko‘rsatkich joriy narxlarda berilgan va narxlar o‘zgarishini ham o‘z ichiga oladi. Biroq moliyaviy boshqaruv

nuqtai nazaridan nominal oqimlarning kengayishi nazorat, tasniflash, konsolidatsiya va hisobot tizimlarining o‘tkazuvchanligiga yuqori talab qo‘yadi.

Shu sababli katta hajmdagi operatsiyalarni qayta ishlashda ma’lumotlar bazasi darajasidagi avtomatik nazorat, standart ma’lumotnomalar, real vaqtga yaqin monitoring va istisnolar bo‘yicha boshqaruv modeli ustuvor bo‘lishi kerak. Har bir operatsiyani qo‘lda chuqur tekshirish ko‘lam oshgani sari samarasizlashadi; avtomatik filtrlar esa mutaxassislarni noodatiy va yuqori riskli operatsiyalarga yo‘naltiradi.

Statistik dinamikadan yana bir xulosa — hisobot tizimining masshtablanuvchanligi muhim. Axborot tizimi faqat bugungi tranzaksiya hajmiga emas, kelgusi yillardagi o‘sishga ham tayyor bo‘lishi, ma’lumotlar arxivi, zaxiralash, tezkor qidiruv, konsolidatsiya va analitik so‘rovlar uchun yetarli texnik quvvatga ega bo‘lishi kerak.

XULOSA

O‘tkazilgan tahlil iqtisodiyot va moliya organlarida buxgalteriya hisobi va hisobotini takomillashtirish davlat moliyasini boshqarish sifatini oshirishning muhim sharti ekanini ko‘rsatadi. 2025-yilda G‘aznachilik organlari tomonidan 8 mingdan ziyod budjet tashkilotiga xizmat ko‘rsatilgani va 21,8 milliondan ortiq to‘lov hujjatlari bo‘yicha 1 079,7 trln so‘mlik operatsiyalar amalga oshirilgani hisob tizimining yuqori ko‘lamda ishlayotganini tasdiqlaydi. Bunday sharoitda qo‘lda qayta ishlashga tayangan nazorat modeli o‘rnini integratsiyalashgan va avtomatlashtirilgan model egallashi zarur.

O‘zbekistonda 2025–2026-yillarda moliyaviy hisobni xalqaro talab va standartlarga yaqinlashtirish bo‘yicha qabul qilingan hujjatlar metodologik yangilanish uchun muhim asos yaratmoqda. Yangi Konseptual asos va MHMSlarning ishlab chiqilishi hisob siyosati, baholash, taqqoslanuvchanlik va hisobot sifatiga nisbatan yondashuvlarni qayta ko‘rib chiqishni talab etadi. Bu jarayon davlat sektoridagi hisob tizimlariga ham izchil metodologik va texnologik ta’sir ko‘rsatishi kutiladi.

Ilmiy adabiyotlar ham davlat sektori hisob islohotlarining muvaffaqiyati standartlarning o‘zi bilan emas, balki rahbariyat qo‘llab-quvvatlashi, axborot tizimlari, inson resurslari, ichki nazorat va ma’lumotlar sifati bilan belgilanadi degan xulosani qo‘llab-quvvatlaydi. Shu sababli takomillashtirish kompleks dastur sifatida olib borilishi kerak.

TAKLIFLAR:

— “Bir marta kiritish — ko‘p maqsadda foydalanish” tamoyili asosida birlamchi hujjatdan yakuniy hisobotgacha yagona raqamli ma’lumotlar zanjirini shakllantirish.

— Hisob siyosati, klassifikatorlar, schyotlar, analitik o‘lchovlar va hisobot ko‘rsatkichlari o‘rtasidagi bog‘lanishlarni yagona elektron metodologik reyestrda yuritish.

— Budjet limiti, tasnif kodi, shartnoma, kontragent, takroriy to‘lov va boshqa risklar bo‘yicha avtomatik oldindan nazoratlarni kengaytirish.

— Har bir moliyaviy operatsiyaga noyob identifikator berish va to‘liq audit izini saqlash orqali tekshiriluvchanlikni oshirish.

— Hisobot sifati indeksini joriy etib, aniqlik, to‘liqlik, o‘z vaqtida taqdim etish, taqqoslanuvchanlik va tekshiriluvchanlikni muntazam o‘lchash.

— Buxgalterlar uchun standartlar, raqamli ko‘nikmalar, ma’lumotlar tahlili, ichki nazorat va kasbiy etika bo‘yicha uzluksiz malaka oshirish tizimini kuchaytirish.

— Yangi hisob va hisobot modullarini avval pilot hududlarda sinab, natija indikatorlari tasdiqlangandan keyin bosqichma-bosqich kengaytirish.

— Ichki moliyaviy hisobot, g‘aznachilik ma’lumotlari va jamoatchilikka e’lon qilinadigan ochiq ma’lumotlar o‘rtasida avtomatik muvofiqlik nazoratini yo‘lga qo‘yish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-sentabrdagi PQ–282-son “Moliyaviy hisob tizimini xalqaro talab va standartlarga muvofiq tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). Buxgalteriya hisobi va auditorlik faoliyati sohasida 2025-yil davomida erishilgan natijalar yuzasidan ma’lumotnoma.
3. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). Moliyaviy hisobotning milliy standartlari: xalqaro amaliyotga muvofiq yangi bosqich.
4. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). O‘zbekistonda buxgalteriya sohasida yangi bosqich: Moliyaviy hisobotning ilk milliy standarti tasdiqlandi.
5. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). O‘zbekistonda moliyaviy hisobot tizimining fundamental hujjati bo‘lgan Konseptual asos tasdiqlandi.
6. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). 2025-yilda G‘aznachilik xizmati tomonidan amalga oshirilgan ishlar to‘g‘risidagi rasmiy hisobot materiallari.
7. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT. Davlat boshqaruvi organlarining yakuniy iste’mol xarajatlari (joriy narxlarda, choraklik), 2021–2025.
8. Amelia, E., Haliah, H., & Kusumawati, A. (2024). Analysis of the Implementation of Accrual-Based Government Accounting and its Implications for the Quality of Financial Reports in the Public Sector. International Journal of Management Research and Economics. DOI
9. Cuadrado-Ballesteros, B., & Bisogno, M. (2020). Public sector accounting reforms and the quality of governance. Public Money & Management, 41, 107–117.
10. Cuadrado-Ballesteros, B., Santis, S., & Bisogno, M. (2021). Public-sector Financial Management and E-government: The Role Played by Accounting Systems. International Journal of Public Administration, 45, 605–619. DOI:
11. Kober, R., Lee, J., & Ng, J. (2010). Mind Your Accruals: Perceived Usefulness of Financial Information in the Australian Public Sector Under Different Accounting Systems. Financial Accountability & Management, 26, 267–298.